

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: МІСЯЧНИЙ ОГЛЯД

№ 9/2006 (Вересень)

ЗМІСТ

1. ВВП та додана вартість
2. Ціни
3. Валютний курс та монетарна політика
4. Фінансові ринки
5. Зовнішня торгівля

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

	2004	2005	2006*
ВВП (реальне зростання, %)	12.1	2.6	5.7
Внутрішній попит	9.4	11.4	12.0
Промисловість (додана вартість, зростання, %)	10.4	2.0	4.2
Ринкові послуги (додана вартість, зростання, %)	13.9	-2.1	7.3
ІСЦ (кп., %)	12.3	10.4	8.9
Пропозиція грошей МЗ (змiна, %, сп.)	44.9	38.6	34.6
Сальдо поточного рахунку (% від ВВП)	10.5	3.1	-1.0
Обмінний курс (UAH/USD, на кп.)	5.31	5.05	5.05
Дефіцит бюджету (% від ВВП)	2.9	1.7	1.4

* Оцінки CASE Україна

Керівник проекту:

Ірина Орлова

Автори:

Ганна Царенко, Віталій Вавришук, Олександр Лозовий

Всі права захищено

Інформація, наведена у публікації, може вважатись достовірною. Однак, редактор не гарантує повноту та точність даної інформації.

Погляди, викладені у цьому виданні, є думками його авторів і не обов'язково співпадають з позиціями наших спонсорів.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У серпні 2007р. ВВП зріс на 7.1% р/р, що нижче за результати липня через зменшення обсягів виробництва у сільському господарстві. Кумулятивне зростання з початку року склало 5.7% р/р порівняно з 2.8% р/р минулого року. Зростання темпів ВВП відбулось завдяки збільшенню валової доданої вартості у торгівлі, транспорті, виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води.

Індекс споживчих цін в серпні залишився на рівні минулого місяця, склавши 7.4% в річному вимірі. Основними чинниками, що визначали інфляційні процеси в цьому місяці були місячна дефляція в секторі споживчих товарів (та відповідно зниження річного індексу інфляції на данні товари) а також значне зростання цін на послуги. В той же час відчутно підвищилися ціни на промислові товари.

Офіційний обмінний курс гривні до долара США в серпні залишився фіксованим на рівні 5.05 грн/дол. Водночас курс гривні відносно євро та рубля незначно знизився (на 1.2% та 0.5% відповідно). Це було викликано подорожчанням євро та рубля відносно долара США. На міжбанківському валютному ринку пропозиція валюти продовжувала перевищувати попит. Сальдо інтервенцій нацбанку в серпні становило 500.5 млн. дол.

Вперше за три останніх місяці індекс ПФТС почав зростати. В серпні індекс збільшився на 34.3 пункти, або на 9% порівняно із попереднім місяцем. Капіталізація майже всіх підприємств включених до індексу зросла (за виключенням лише Київенерго). Найбільше збільшилася вартість Укрнафти та Нижньодніпровського трубопрокатного заводу, на 15.7% та 20.3% відповідно.

Протягом січня-липня 2006 року сальдо торгівлі товарами становило -3.26 млрд. дол. США (в т. ч. - 0.34 млрд. дол. США у липні). Обсяги експорту у липні перевищували минулорічні на 21.1%, що свідчить про відновлення росту не лише номінального, але і реального експорту.

CASE Україна

Центр Соціально-Економічних Досліджень

вул. Старокиївська 10, офіс 15, Київ 04116, Україна

Тел./Факс: +380 (44) 483 2614

E-mail: info@case-ukraine.kiev.ua

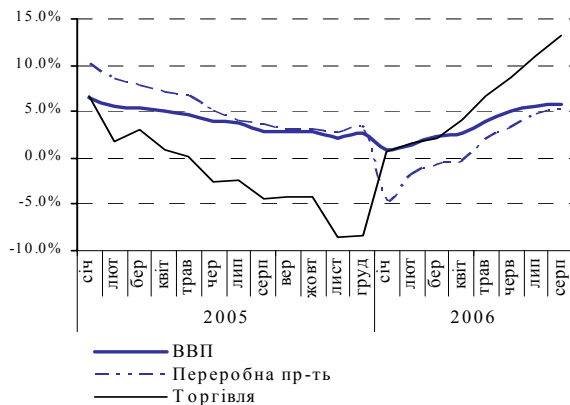

ВВП та додана вартість

У серпні 2007р. ВВП зріс на 7.1% р/р, що нижче за результати липня через зменшення обсягів виробництва у сільському господарстві. Кумулятивне зростання з початку року склало 5.7% р/р порівняно з 2.8% р/р минулого року. Зростання темпів ВВП відбулось завдяки збільшенню валової доданої вартості у торгівлі, транспорті, виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води.

Прискорення темпів росту майже в усіх секторах було досягнуто завдяки зростанню інвестиційного попиту, а також зовнішнього попиту в окремих секторах. Найвищі результати +13.2% р/р показала оптова та роздрібна торгівля. Основними причинами цього були висока активність споживачів та низька база порівняння, яка склалась через суттєве падіння обсягів оптової торгівлі минулого року. Це сталося через скасування пільг для СЕЗ, через які створювались фіктивні обсяги валової доданої вартості з метою подальшого відшкодування ПДВ з бюджету.

Графік 1. ВВП та додана вартість, кумулятивно, 2005-2006рр.

Джерело: державний комітет статистики України

Кумулятивний приріст у транспортному секторі становить +8.7 р/р через зростання обсягів виробництва у промисловості. Суттєве збільшення доданої вартості у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води триває з початку року і за вісім місяців цього року склало +7.4% р/р.

Добувна промисловість продовжує зростати (+6.2% р/р). Обробна промисловість також нарощує обсяги виробництва (+5.2% р/р) завдяки зростанню у машинобудуванні, деревообробній та харчовій промисловості.

Розвиток будівництва забезпечується завдяки інвестиційному попиту. Приріст валової доданої вартості в цьому секторі за вісім місяців склав +7.4% р/р.

Починаючи з липня, у сільському господарстві спостерігається скорочення обсягів виробництва. За період з початку року валова додана вартість впала на -2.3% р/р (за аналогічний період минулого року приріст був позитивним і становив +3.1% р/р).

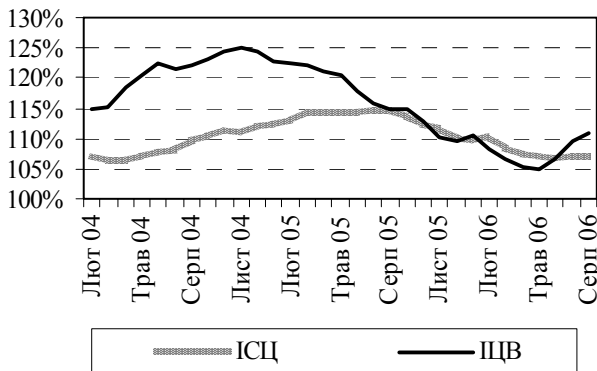
Ціни

Індекс споживчих цін в серпні залишився на рівні минулого місяця, склавши 7.4% в річному вимірі. Основними чинниками, що визначали інфляційні процеси в цьому місяці були місячна дефляція в секторі споживчих товарів (та відповідно зниження річного індексу інфляції на данні товари) а також значне зростання цін на послуги. В той же час відчутно підвищилися ціни на промислові товари. ІЦВ в серпні перевищив двозначну позначку та склав 10.9% р/р. В промисловості найбільше зросли ціни в секторі виробництва і розподілення газу, води та електроенергії. Водночас суттєво підвищилися ціни на продукцію основних експортоорієнтованих галузей економіки, таких як металургія, хімічна промисловість тощо.

Незважаючи на значне зростання цін на бензин в серпні (на 12.2% м/м), інфляція в секторі непродовольчих товарів була досить помірною. Незначний вплив підвищення цін на бензин на непродовольчі ціни пояснюється невеликою вагою паливно-мастильних матеріалів в структурі непродовольчих товарів. На даний момент вона складає 4.1%, а зважаючи на той факт, що частка непродовольчих товарів в структурі ІСЦ дорівнює 17.4%, вплив підвищення цін на бензин на споживчу інфляцію був незначним.

Найбільший поштовх до зростання показника інфляції був викликаний зростанням цін на послуги. В липні інфляція в секторі послуг в річному вимірі склала 30.2%, що є найбільшим значенням за останні п'ять років. Причому вартість електроенергії, газу та води для населення в серпні підвищилася на 46.3% порівняно із аналогічним періодом минулого року. Високий індекс інфляцій послуг був компенсований місячною дефляцією продовольчих товарів та відповідним зниженням до 2.4% річного індексу інфляції в на даний вид товарів.

Графік 2. ІСЦ та ІЦВ у 2005-2006 рр., р/р

Джерело: Державний комітет статистики України

Обмінний курс та монетарна політика

Офіційний обмінний курс гривні до долара США в серпні залишився фіксованим на рівні 5.05 грн/дол. Водночас курс гривні відносно євро та рубля незначно знизився (на 1.2% та 0.5% відповідно). Це було викликано подорожчанням євро та рубля відносно долара США. На міжбанківському валютному ринку пропозиція валюти продовжувала перевищувати попит. Сальдо інтервенцій нацбанку в серпні становило 500.5 млн. дол. Відповідно міжнародні резерви НБУ зросли на 3.3% порівнянно із попереднім місяцем. Однак їх розмір, ще не досяг обсягу початку року.

На готівковому ринку попит на валюту перевищував її пропозицією з боку населення. Сальдо торгівлі склало 40 млн. дол., що однак складає лише 2.2% від загального попиту на іноземну валюту.

В серпні значно скоротилися обсяги ресурсів на коррахунках нацбанку. Це було викликано зниженням резервних вимог НБУ. Причому регулятор запровадив диференціацію резервних ставок для вкладів в національній та іноземній валютах. Для депозитів в гривні встановлено менші норми резервування, ніж для депозитів в іноземній валюті. Зважаючи на великі обсяги операцій на грошово-кредитному ринку в іноземній валюті нацбанк ціленаправлено встановив різні норми резервування. Вперше за три останні місяці НБУ проводив мобілізаційні операції (на загальну суму 965 млн. грн.)

Зважаючи на те, що обсяг рефінансування в серпні становив 517.3 млн. грн. темп росту широкої пропозиції грошей склав лише 2.2% м/м. Поряд з тим обсяг грошової бази скоротився на 0,4% порівнянно з попереднім місяцем, що було спричинено збільшенням коштів Уряду на рахунках національного банку.

Попит на кредити в серпні залишався стабільно високим. Обсяг виданих кредитів комерційними банками в серпні зріс на 4.9% м/м. Очікувано швидше зростали кредити в іноземній валюті, ніж в національній (6.8% м/м та 3.2% м/м відповідно). Перевагу кредитам в доларах надавали як юридичні так і фізичні особи. Населення продовжує демонструвати високий попит на кредитні ресурси. З початку року їх обсяг зріс на 73.4%.

Депозитні вкладення зростали повільнішими темпами ніж кредитні. В той час як депозити в іноземній валюті зросли на 5.5% м/м, в національній вони збільшилися лише на 0.3% м/м. Причому юридичні особи навіть зменшили вклади в гривні. З огляду на динаміку залучення депозитів та кредитів комерційні банки підняли відсоткові ставки по депозитам в національній валюті та водночас знизили в іноземній. Вартість кредитних ресурсів в гривні зменшилася до 14.6% в той же час кредити в іноземній валюті подорожчали до 11.2%. Відбувається повільне зближення доларових та гривневих відсоткових ставок. Цей процес підтримується політикою НБУ, шляхом диференціювання норм резервування в залежності від виду валюти.

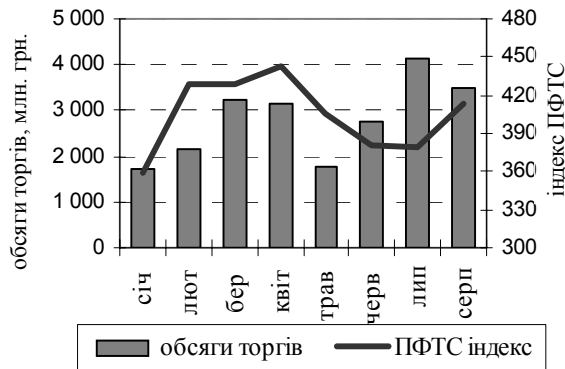
Фінансові ринки

Вперше за три останні місяці індекс ПФТС почав зростати. В серпні індекс збільшився на 34.3 пункти, або на 9% порівнянно із попереднім місяцем. Капіталізація майже всіх підприємств включених до індексу зросла (за виключенням лише Київенерго). Найбільше збільшилася вартість Укрнафти та Нижньодніпровського трубопрокатного заводу, на 15.7% та 20.3% відповідно. Зважаючи на те, що ці підприємства займають найбільшу частку в структурі фондового індексу (39.3% в сукупності), саму вони визначили позитивний тренд індексу ПФТС.

Загалом капіталізація підприємств, включених до списку ПФТС, збільшилася на 3.4% м/м. Найбільше зросла вартість підприємств першого рівня лістингу, в той час як для другого та третього рівнів капіталізація зростала досить рівномірно.

Загальний обсяг торгів на ПФТС в серпні зріс на 4.8% порівняно з минулим місяцем. Більше половини всіх торгів припало на державні облигації. Обсяг торгів ОВДП збільшився на 53.4% м/м, в той час як комерційними облигаціями зменшився на 28.4%. Після тримісячного падіння зріс розмір торгівлі акціями. Однак їх частка в загальній торгівлі хоч і зросла та є порівняно незначною.

Графік 3. Фондовий індекс ПФТС у 2005-2006 рр.

Джерело: ПФТС

В серпні суттєво скоротився індекс JPMorgan EMBI+ Ukr spread (індекс відображає різницю в дохідності облигацій українських емітентів та облигацій державної скарбниці США). Значення індексу знизилося на 17.9% м/м до 160 відсоткових пункти. Значно повільніше знижувався індекс для ринків, що розвиваються та Росії (1.0% м/м та 4.5% м/м відповідно). Зменшення індексу асоціюється із зниженням ризиковості вкладання коштів в облигації українських емітентів. Ризиковість українських облигацій однак ще залишається вищою ніж для Росії, однак вже є меншою ніж для економік, що розвиваються.

Для залучення ресурсів на міжнародних ринках в серпні використовувалися лише синдиговані кредити. ІСД закінчив залучення синдигованої позики на суму 250 млн. дол., а Перший Український Міжнародний банк на 55 млн. дол. Очікувано синдиговані кредити є більш затребуваним джерелом залучення коштів ніж єврооблигації.

Зовнішня торгівля

Протягом січня-липня 2006 року сальдо торгівлі товарами становило -3.26 млрд. дол. США (в т. ч. - 0.34 млрд. дол. США у липні). Обсяги експорту у липні перевищували минулорічні на 21.1%, що свідчить про відновлення росту не лише номінального, але і реального експорту. Найбільшою мірою приріст експорту протягом місяця було забезпечено за рахунок ринків країн Європи (+39.1% проти +10.9% на ринки країн СНД). Так само протягом липня спостерігався приріст експорту до США на 60% (+42% з початку року). У розрізі товарної структури динаміку експорту і надалі визначала продукція металургії, в першу чергу чорні метали (+44.9%). У той же час у секторі машинобудування спостерігається певна стагнація зовнішньоекономічної діяльності. В грошовому вимірі експорт механічного та електрообладнання зріс лише на 13.8%, що фактично свідчить про збереження реальних показників на рівні попереднього року. Обсяги експорту транспортних засобів зменшилися на 12.1%. Натомість імпорт транспортних засобів зріс на 60%, що є рекордом останніх років.

Найбільшими темпами зростає імпорт продукції хімічної галузі (+23.8%) та продуктів тваринного походження (+50%). У той же час уже протягом березня-липня номінальні щомісячні обсяги імпорту природного газу в Україну були меншими ніж минулого року. Зокрема протягом липня імпорт природного газу зменшився на 4.7%. Загальні обсяги імпорту в Україну товарів протягом липня зросли на 17%.

Протягом вересня уряд вже традиційно для цього періоду намагався використати адміністративні важелі для регулювання експорту зернових. Протягом липня було експортовано на 50% більше зернових ніж рік тому. Визнавши, що урожай цього року гірший ніж минулорічний, чиновники прагнуть обмежити експорт продукції. Міністерство аграрної політики здійснило спробу встановити контроль за операціями із експорту зерна через їх реєстрацію на Аграрній біржі. Пізніше за наполяганням Антимонопольного комітету таке рішення було скасовано. Натомість 28 вересня Кабінет Міністрів України запровадив обов'язкове ліцензування експорту зерна до кінця 2006 року.